

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravištvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naši knjigarni, v tobakarni Schwarz v Solski ulici, Jellersitz v Nunski ulici in v Korenski ulici št. 22; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri dopoldne ter stane z izrednimi prilogami ter s »Kamptom« ob novem letu vred po pošti prejetnaha ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta . . . . . 6 » 60 » » » 3-30
četrt leta . . . . . 3 » 40 » » » 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravištvo v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Glasil in poslanice se računijo po petih vrstah če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. — Večje drke po prostora.

Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta.

Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Kaj tiči za laško zahtevo po vseučilišču v Trstu?

Lahi prirojajo shode, s katerih pošiljajo v svet sklepe, da zahtevajo svoje vseučilišče edinole v Trstu. »Trieste o nulla«, v Trstu ali nikjeri — doni mogočno z njihovih shodov. Tako hočejo na zunanje dokazati solidarnost v vseučiliškem vprašanju, in tako hočejo doseči vseučilišče — v Primorju! V Primorju pravimo, in ne v Trstu, ker sedaj je jasno, da boj Lahov v tem vprašanju gre v glavnem za tem, da dobijo vseučilišče v Primorju. Seveda bi jim bilo najbolje ustrezno, ako bi vlada postavila vseučilišče v Trst, ali Lahii vedo dobro, da vlada tega ne stori, in treznejši politiki tudi uvidevajo, da ima s svojega stališča prav ter da ne more postaviti Lahom vseučilišča v mesto laških bomb in v ognjišče irredente. Zaradi tega pa se bojujejo navidezno za Trst, v resnici pa teži njihova glavna skrb po tem, da se postavi juridična fakulteta kje na primorskih tleh.

To se razvidi iz polemik, ki so se porodile v listih tirolskih Lahov in ki so segle tudi do Adrije. Hud peresni boj se je bil med listi v Tridentu in Roveredu. Rovered so napadali tridentški žurnalisti na najgrši način, ker jim ni bil dosti odločen v vseučiliškem vprašanju, marveč bi bilo mesto najbrže zadovoljno, če bi dobilo juridično fakulteto v svojo sredo; listi v Tridentu so slikali Rovered za špelunko in prebivalce za nevaren element, ki so sposobni storiti kaj takega, kakor so storili Nemci v Inomostu z Lahii, najbolj so jih žalili pa v narodnem čutu. Dosegli pa so, da so se sedaj oglasila razna društva, zahtevaje prenehanje žalitev; ob enem pa so izjavila, da Rovered čuti čisto laško, da stoji na stališču drugih mest glede vseučilišča ter da se je mesto že drage volje odreklo temu, da bi

sprejelo v svojo sredo vseučilišče. Tako izjavo so podpisala društva, kakor Circolo Operaio, Unione Ginnastica, Circolo commerciale itd. — ali nam se zdi, da v tej izjavi še ni obsežen ves Rovered. To so takorekoč izsilili iz Rovereda. Bržčas se je javno mnenje precej predrugačilo od takrat, ko se je tudi mestni zastop v Roveredu postavil na stališče, da ima biti laška juridična fakulteta edinole v Trstu. V tem nas potrjujejo tudi napadi na državnega poslanca Malfattija, ki je šel v Trst ves razdvojen ter ni vedel, ali ga čaka tam žaupnica ali nezaupnica. Dali so mu zaupnico potem, ko je svečano zatrjeval, da stoji in je stal na občnem stališču, ki zahteva laško fakulteto v Trstu. Torej ni vse tako jasno med Lahii v Tirolih in med Lahii v »Julijški Benečiji«.

Sedaj pa čujmo, kaj so pisali glede zahteve po vseučilišču v Primorju! »Alto Adige« pravi med drugim:.... »Nella domanda che l'Università sorgesse a Trieste era il desiderio di vedere sanzionata dal Governo, dal Parlamento, dalla Corora l'intangibile italianità di Trieste e della Venezia Giulia.... Potem: »L'Università italiana che rappresenterebbe un lusso — in linea nazionale — nel Trentino, equivarebbe ad una fortezza eretta contro le aspirazioni tedesche e slave nell'Adriatico. Appunto perciò slavi e tedeschi la combattono; ma appunto perciò si dovrebbe, a qualunque costo, ottenere che essa sorga qui — se non a Trieste — in altra città. Siamo sinceri: il nome di Trieste poteva essere una bandiera, non deve essere un puntiglio; e salviamo quello che si può salvare.... Slovensko: V zahtevi, da naj se dvigne vseučilišče v Trstu, je bila želja videti sankcionirano od vlade, parlamenta, od krone nedotakljivo italijanstvo Trsta in Julijske Benečije« (primorske dežele).... Laško vseučilišče, ki bi predstavljalo luksus v narodnem oziru v Tridentu, bi bilo

ob Adriji jednako trdnjavi, postavljeni proti aspiracijam nemškimi in slovanskimi. Prav radi tega pobijajo isto Slovani in Nemci; pa prav radi tega bi se moralo, naj stane, kar hoče, pridobiti, da se isto vzdigne tu — če ne v Trstu — v drugem mestu. Bodimo odkritosrčni: ime Trst je moglo biti zastava, ne sme pa biti častna točka; in rešimo to, kar se more rešiti«.

Tako govorijo. Hočejo torej, da jim vlada, parlament in krona sankcionira italijanstvo v Primorju, katero imenujejo »Julijška Benečija«, kakor da bi bilo kaka provincija laškega kraljestva; hočejo torej imeti trdnjavo proti aspiracijam nemškimi in slovanskimi!

V celem njihovem boju za vseučilišče prevladuje politični moment. Politično trdnjavo hočejo imeti v vseučilišču, pa naj stoji to v Trstu ali pa v kakem drugem mestu v Primorju. Študije so postranska reč. Že iz tega se vidi, kak nevaren element bi se vrnil v Primorje z laškimi dijaki, ki bi brez dvoma dobro reševali svojo politično misijo — kot pionirji irredente! — Konečno so se vendar sami izdali, kaj da pravzaprav hočejo...

Med mesti izven Trsta se imenuje poleg Kopra — Gorica. Za Koper so se bili skoro že izrekli, ker je tik Trsta, na Gorico pa utegnejo začeti še misliti. Mi z nova protestujemo proti temu, da bi postavila vlada na primorska tla sploh politično trdnjavo Lahom, naperjeno naravnost proti nam, protestujemo, da bi zanesla še večje narodno sovraštvo med primorskim prebivalstvom, protestujemo pa še kar najodločneje v imenu goriških Slovencev, da bi se morda hotelo postaviti to politično laško trdnjavo na slovenska tla v Gorici, v mestu, ki ni laško, ker je na pol slovensko, živi od Slovencev, je obdano okoli in okoli od Slovencev ter je glavno mesto slovenskega dela

dežele. Protestujemo proti takim laškim aspiracijam — ob enem pa pozivljamo poslance, naj razkrijejo ponovno na merodajnih mestih resnične težnje, katere imajo Lahii z vseučiliščem, da ne bi trpeli glavne škode radi tega prav mi Slovenci!

Kaj je z brezobrestnimi posojili?

Sveto pri Komnu, dne 26. julija 1905.

Visoko c. kr. namestništvo! Veleslavni deželni odbor! Kaj je z rešitvijo prošnji za brezobrestna posojila iz leta 1903. in 1904?

Konec leta 1902. je vložilo več posestnikov v Svetem in drugod prošnje za brezobrestna posojila v najboljši nadi, da se jim te prošnje kmalu rešijo, in morda zelo zadolženim ali vrednim prosilcem podeli potrebna posojila, v kolikor jim pritičejo. — Te prošnje bi morale biti rešene že leta 1903., danes pa štejemo že 1905., a o kaki rešitvi prošnji ni duha ne sluha!

Visoki deželni zbor je v zadnjem zasedanju svoj prispevek za leto 1903. in 1904. dovolil, visoka c. kr. vlada je menda tudi dovolila svoj delež, a vsejedno prošnji se ne reši! —

Mi ne bomo preiskovali, kdo je temu kriv in kje se rešitev zadržuje, temveč obračamo se tem potom na pristojne oblasti, da se vsaj enkrat stori konec temu ter da se prošnje rešijo. — Posestniki so vložili prošnje v nadi, da se jim priskoči na pomoč; posestniki so svoje vinograde nasadili v smislu zakona, trte bodo kmalu rodile, ali brezobrestnih posojil še ni. Kmet se je vsled preoblegla nenkratnega dela s trtnimi nasadi zadolžil, kajti sam z družino ni mogel toliko dela izvršiti, torej je moral najemati delavce, katere se mora dandanes pa slano plačevati, in poleg tega jih je še težko dobiti. Rečeno, kmet se je radi tega celo zadolžil.

Prizadeti prosilci so bili na pristojnem mestu in prosili, da se jih usmili, da se jim prošnje reši, in vedno se jim je zagotavljalo, da se to zgodi v tesu par mesecev. Preteklo je že leto in morda še več, ali ni slišati še o kaki rešitvi prošnji!

Grof Monte Cristo.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

»Vraga,« pravi, ko zavžije ta božanski konfekt, »sicer še ne vem, če bodo posledice tako prijetne, kakor mi pravite, toda stvar sama se mi ne zdi tako sladka, kakor trdite.«

Ker vaša usta in vaše grlo še nista dovezeta za nežnost te ambrozije. Ali razumete Rimljane, ki jim je bila assa foetida začimba za fazane, in Kitajce, ki jedo lastavičja gnezda? Glejte, prav tako je s hašišem. Če ga uživata osem dni po vrsti, se vam bode zdelo, da nobena jed na svetu ne dosega sladkosti in okusnosti one, ki se vam zdi danes morebiti neokusna in ostudna. — A zdaj pojdiva v sosedno sobo, ki je vaša, kjer nama postreže Ali s kavo in nama da pipe.«

Oba vstaneta, in dočim daje gospodar neka povelja, odide Franc v sosedno sobo.

To je bila priprostejša, toda opremljena nič manj bogato. Bila je okrogla, in velik divan se je raztezal ob celi steni. Toda divan, stena, strop in tla, vse je bilo prevlečeno z najdražjimi in najmehkejšimi kožami, ki niso bile nič slabše kakor najmehkejše prepoge. Bile so to kože levov z Atlasa s kor najmehkejšimi grivami, kože bengalskih tigrov s svetlimi svojimi mogočnimi grivami, kože bengalskih tigrov s svetlimi programi, kože kapskih panterjev in končno kože sibirskih medvedov in norveških lisic, in vse te kože so bile nametane druga na drugo, da se je zdelo človeku, da gre po najmehkejšem mahu ali leži v najfinejši postelji.

Oba sedeta na divan. Najdragocenejše pipe so bile nastavljene tako, da sta jih lahko dosegla z rokami. Vzmeta si vsak jedno. Ali jima jih užge in odide, da prinese kavo.

Molk nastopi, in Simbad se vda mislim, ki so se mu porajale že tekom celega pogovora, Franc pa onim nemim sanjam, v katere se zatopi človek vselej, kadar puši izvrsten tabak, ki odnese na svojih oblakih vso bedo in vzbudi v kadilčevi duši najslajše sanje.

Ali prinese kavo.

»Kako jo hočete piti?« vpraša nepoznanec. »Na francoski ali turški način, močno ali lahko, s sladkorjem ali brez sladkorja, filtrirano ali kuhano? Samo izvolite, kajti pripravim vam jo lahko na vsakateri način.«

»Želim jo piti na turški način,« odvrne Franc.

»In prav imate,« vskligne gospodar. »To je dokaz, da je vaši naravi primerno orientalsko življenje. O, vzhodne dežele! Verjemite mi, da živijo tamkaj jedini ljudje, ki znajo živeti. Kar se tiče mene,« pravi z neke posebne vrste smehtljajem, ki ga mladenič opazi, »odidem, kadar izvršim svoja opravila v Parisu, na vzhod, da končam tam svoje življenje, in če me bodete hoteli še kdaj videti, me bodete imeli iskati v Kairi, Bagdadu ali Ispahanu.«

»Vraga,« pravi Franc, »to mi bode čisto lahko, kajti zdi se mi, da se dvigam na orlovskih perotih in hočem obkrožiti s temi peroti v štiriindvajsetih urah celi svet.«

»O, o, to je vpliv hašiša! Razvijete torej svoje peroti in dvignite se v nadčloveške prostore. Ničesar se ne bojte, kajti mi čuvamo nad nami, in če stopijo vaše peroti na solcu nalik Ikarovim, smo mi tukaj, da vas vjamemo.«

Nato reče Aliju nekaj arabskih besedij. Ta se pokloni v znak ubogljivosti in se umakne, toda ne da bi se oddaljil.

V Francu se je izvršila nenavadna izprememba. Vsi telesni napor dneva, vsa duševna razburjenost in skrbi, katere so provzročili dogodki večera, vse to je izginilo kakor v prvem trenotku počitka, ko je človek še toliko zburjen, da čuti, kako se mu bliža spanje. Telo mu je postajalo lahko, duš mu je bil vsak hip jasnejši in jasnejši, zmognosti njegovih čutov so se podvajale. Obzorje se mu je razširjalo, toda to ni bilo ono temno obzorje, nad katerim visi nedoločna groza, obzorje, katero je videl pred svojim snom, ampak modro, prozorno obzorje z vsem azurom morja, vsem zlatom solca, vsem opojnim vonjem morskoga vetrca. Med petjem pomorščakov, toda med tako čistim, jasnim petjem, da se nehote spomni angeljskih zborov, se mu prikaže nato otok Monte-Cristo, toda ne kakor skalovje, ki se dviga iz valov in preti, ampak kot oaza v puščavi. Barka prihaja bližje, petje postaja glasnejše, skrivnostna harmonija se dviga z otoka k Bogu. Kakor da hoče vila kot Loreley ali čarovnik kot Amfion zvabiti s seboj kako dušo ali sezidati na otoku mesto.

Končno obstane barka ob bregu, toda lahko, ne da bi se stresla, kakor se dotakne ustnica ustnice, in Francu se zdi, da stopa ob neprestani godbi v jamo. Meni, da prestopi nekaj stopnic, in objame ga hladen, balzamski zrak kakor je bil pač oni, ki je vel iz Kirkinje jame, ter mu zaziblje dušo v sladke sanje in razvname njegove čute. In sanja se mu vse, kar je videl pred svojim spanjem, o fantastičnem in gostoljubnem Simbadu pa o nemem slugi Aliju. Nato se zljie pred njegovimi očmi vse v nejasnost ter potemni nalik poslednji senci čarobne svetilke, ki ugasne, in Franc ostane v sobi s kipi, ki jo razsvetljujejo le še one blede antične svetilke, ki sredi noči bde nad nasladami.

Bili so to kipi krasnih oblik, poetični in vabljivi, z magnetičnimi očmi, izzivajočim smehtljajem, dragocenim lišpom v

Vemo, da kmeta-trpina se vedno in povsod zaničuje, a se da ga pa tako očitno tepe, tega bi ne bilo pričakovati.

Kmet stori napram vladi svojo dolžnost, a on nima niti toliko usmiljenja pri vladi, da bi se mu vsaj to dalo, kar mu zakon dovoljuje in poleg tega jasno določuje, da se morajo prošnje za brezobrestna posojila hitro reševati!!

Znano je gospodom, ki imajo to zadevo v rokah, da naš kmet pričakuje svoje boljše bodočnosti le v trti, in radi tega dela od zore do mraka, če treba tudi žejen in lačen!

Dragi čitatelj! Le priidi v Sveto, in videl bodeš tukaj trud in delo naših Svecanov; tu ti bode takoj jasno, da tu pribiva priden in marljiv kmet, ki je poleg ogromnih nasedov doma nasadil tudi na Vipavskem obilo vinogradov, ki stanejo mnogo truda in denara.

To dela naš kmet vedno le v nadi, da se mu stališče izboljša, pričakuje dohodkov iz teh nasedov. Tudi prošnje za brezobrestna posojila je vložilo nekoliko posestnikov v gotovi nadi, da se jim takoj ali vsaj kmalu prisloži na pomoč, a žalobog varali so se, in kakor kaže, se jim prošnje niti ne reši!!

Nam ni za prepire, ki vladajo morda pri teh rešitvah, nam je le za naše koristi, nam je le za to, da se nam da vsaj to, kar nam zakon določuje in jamči. — Če nismo posojil vredni, naj se nam prošnje odbije, da vemo na to, pri čem smo, da prodamo živino in drugo, da plačamo dolgove, ki smo jih morda s tako ogromnimi nasadi napravili, ker dohodkov še ni, upnik pa noče več čakati!

Kam naj se obrnemo, da se nas morda vendar konečno usliši, nam ni znano, a vendar znano nam je v našo žalost, da se nas pri brezobrestnih posojilih le zaničuje in nič drugega!

Visoko c. kr. namestništvo! Veleslavni deželni odbor! Uvažuje naj se vendar konečno naše prošnje in naj se naše vloge takoj in brez odloga ugodno ali neugodno reši, da ne bomo vendar res uverjeni, da se to z nami namenoma dela.

Domače in razne novice.

Odklivanje. — Poštni ravnatelj v Ljubljani g. Matija Šorli je dobil povodom svojega umirovljenja viteški križ Fran Josipovega reda.

Preplačniki za „Učiteljski konvikt“. — Gospa Poniž Avgusta, nadučiteljeva soproga, Rihemberg, 30 K, Pečenko Anton, vinotrzec, Gorica, 5 K, Zorn Anton, c. kr. višji komisar, Trst, 1 K; gospod Lasič Andrej, šol. nadzornik v Tolminu nabral 87 K, koje so darovali: Podjetništvo Redlich & Berger 25 K; po 10 K: Gg. Princig, c. k. okr. glavar, baron Hohenhüchel, Marek, nading; po 5 K: Lasič Andrej, šol. nadz., in Büringer, stavb. mojster, dr. Quarantotto, c. kr. notar, 4 K, Perper, davč. nadzornik, 3 K. Po 2 K: Dr. Maier,

laseh, bile so to Prina, Mesalina, Kleopatra, te tri velike kurtizane. Med temi nečistimi postavami pa se pojavi kot čist solnčni žarek, kot krščanski angelj sredi Olimpa jedna onih nedolžnih postav, onih mirnih senc, onih sladkih prikaznij, ki si zakrije pred temi nesvetimi marmornatimi kipi svoje deviško čelo.

Zdaj se mi zazdi, da so se vneli oni trije kipi v ljubezni za jednega samega moža, in ta mož je bil on. In dvigne se ter se bližajo njegovemu ležišču, kjer je v sanjah sanjal sanje. Njihove noge se izgublajo v dolgih, nagubanih oblaciilih, njihovi prosti lasje se zlivajo okoli njih kakor valovi. Bližajo se mu s postavami, katerim kljubujejo svetniki, a podležejo bogovi, z onim nepremičnim, žarečim pogledom, s katerim začara kaka ptica, in Franc se ukloni bolešni sili teh pogledov, ki so bili zajedno opojni kakor poljubi.

Francu se zazdi, da zapira svoje oči ter vidi s poslednjim pogledom, s katerim se ozre okoli sebe, kako zastre deviški kip svoj obraz popolnoma; in ko se zapro njegove oči resničnosti popolnoma, se odpro njegovi čuti vtisom najbolj neomejene domišljije.

Zdaj živa sladkost, ljubezen brez prestanka, kakoršno je objubil prerok svojim izvoljencem. Še vedno se nekoliko zaveda, in bojuje bolešnosladki boj z močjo, ki ga premaguje vedno bolj in bolj. In po boju, za katerega bi dal marsikdo svojo dušo, se uklone in uda brez odpora čaru teh neizmerno sladkih sanj.

Slovo od Simbada.

Ko se Franc prebudi, se mu zdi njegova okolica drugi del sanj. Meni, da je v jami, kamor le sempatja prodre solnčni žarek kot pogled usmiljenja. Iztegne roko in se dotakne kamenja; dvigne se in vidi, da je ležal na mehkem, vonjajočem ležišču iz suhega grmičevja.

zdravnik, Schrödl, stavb. blagajnik, in Jandl. Po 1 K: Kastner, lekarničar, Pašma, ing., Ballif ing. in Velikonje. V Tolminu so nadalje darovali: Gg. Fazan, geometar, 10 K. Po 5 K: Primožič, sodni svetnik, in dr. Gruntar, odvetnik. Po 2 K: Cazzafura Ludvik, trgovec, Peternelj, učitelj, monsig. Kragelj, dekan, Vrtovec Josipina, Jug A., učiteljica, Skert, učiteljica, Kašca, učitelj, Kenda M. nadučitelj. Po 1 K: Gg. Eržen, učiteljica, Kuntih, vrtarica, Kramar, cestni nadziralnik, Murovec J., Podmelec, Ukovič, kontrolor, Kavčič, davkar, Golja, Širca, vpok. nduč., Gatej, urar, Leban, kaplan, Batič, kaplan, Poje, poštarica, Volče, N. N., Volče, Beriot, sod. oficijal, Zarli, sod. kanc., Dietz, sod. pristav, in Martelanc, živinozdravnik. Zarli, župnik, Volče 1.60 K, Barbič R., mesar, 0.40 K.

Nadučitelj na Opčinah, g. Anton Valentič, je dobil ob priliki svojega umirovljenja naslov: šolski ravnatelj.

Odpustki na zemljarini in hišarini, potem znižba glavne vsote obci pridobarini in davčnemu merilu za podjetbe, zavezane javnemu dajanju računov, za leto 1905. — Na temelju člana IV. vstevši XI. zakona od 25. oktobra 1897 dr. zak. št. 220., se določajo zgoraj navedeni davčni odpustki in znižbe za leto 1905. sledeče:

1. Odpustek na zemljarini s 15% in na hišni najemnarini in hišni razredarini, izvzemši 5 odstotni davek od donosa davka prostih poslopij, z 12% državnega davka. Ta odpusti se pa ne razteza tudi na neararčne doklade, katere se tedaj odmerijo in poterjajo od cele državne pristojbine brez odpusta.

2. Znižba glavne vsote pridobarine od 25%, izvršena že v minulih letih, ostane tudi za tekoče leto v veljavi.

3. Davčno merilo za podjetbe, imenovane v § 100. odstavek 1. in 5. navedenega zakona, ki so zavezane javnemu dajanju računov, se določa kakor minulega leta z 10% čistega dohodka. — To razglasa vodstvo pom. uradov c. kr. fin. ravnateljstva v Trstu.

„O Trieste o nulla“. — V seji mestnega sveta v ponedeljek je govoril v dolgovestnem govoru dr. Venier o laškem vseučilišču. Predlagal je protest, ki je bil tudi sprejet, proti laški juridični fakulteti v Roveredu ter sklenil z besedami: O Trieste o nulla! Venier je bil to pot preveč navdušen. Hotel je govoriti vznesheno, ogorčeno, navduševalno, ali efekt je popolnoma izostal. Vse je bilo hladno, mestni očetje in poslušalci.

Odpovedal se je častni mestnega svetnika prof. Petronio, in sicer baje radi napadov nanj v nekem tukajšnjem laškem listu. Petronio se je bil zavzel s Faiduttijem vred živo za Salezijance, ko so debatirali o podpori Salezijancem gledé zavetišča mladine. Po stari navadi pa mestni svet odpovedi ni sprejel, marveč je naročil svetnikoma Cianiju in Paternoliju, naj pregovorita Petronija, da ostane še nadalje v vrsti mestnih očetov.

Vizija se je razpršila in kipi so izginili, kakor da so bili le sence njegovih sanj, ki so vstale iz groba.

Stopil je nekoliko korakov proti mestu, kjer se je svetlikala dnevna luč. Na fantastični sen je sledil mir resničnosti. Videl je, da je v jami, šel je proti odprtini in zagledal onstran obokanega vhoda modro nebo in azurno morje. Zrak in voda sta se lesketala v žarkih jutranjega solnca. Mornarji so sedeli na obrežju, se pogovarjali in se smejali, deset korakov od njega se je zibala na valovih vsidrana barka.

Nekaj trenutkov uživa hladnost in svežost morskega vetriča, ki je obveval njegovo čelo, in posluša šum valov, ki so se razbijali ob bregu ter metali svoje pene po skalovju, a ne da bi mislil na božansko čarobnost, ki leži v celi naravi, zlasti še, če se prebudi človek iz fantastičnih sanj. Počasi mu priključijo ta čista, priprosta mogočnost nazaj njegove sanje, in spomini v njem postajajo vedno jasnejši.

Spomni se, kako je prišel na otok, kako se je predstavil glavarju tihotapev, kako je prišel v podzemeljsko palačo, polno bleska in bogastva, kako je večerjal in poskusil hašiš.

Toda zdi se mu, da je že skoro leto dni, odkar se je zgodilo vse to. V svoji domišljiji zagleda sempatja med pogovarjajočimi se mornarji in med zibajočo se barko jedno izmed senc, ki so vprle v njegovo noč svoje poglede kakor zvezde ter ga obsipale s poljubi. Sicer pa je bila njegova glava čisto lahka, njegovo telo okrepcano, možgani čisti, čuti dovtetni bolj kot kdaj prej za zrak in solnce.

Približa se torej veselo mornarjem.

Ko ga ti zagledajo, vstanejo, in patron mu pride naproti.

„Gospod Simbad,“ mu pravi, „nam je naročil, naj ga Ekscelenci priporočimo in vam povemo, da mu je zelo žal, da se ni mogel od vas posloviti. Vendar upa, da mu oprostite, kajti odpotovati je moral v zelo važnih zadevah. Cilj njegovega pota je Malaga.“

„Ah, tako, moj ljubi Gaetano,“ pravi Franc; „torej se

Protestni shod. — V nedeljo se je vršil v hotelu „Central“ ob veliki udeležbi protestni shod, katerega so sklicali socialisti, in sicer proti pokojnini 1500 K, določeni udovi po pokojnem županu Venutiju. Na shod so prišli delavci, uradniki, posestniki, trgovci in tudi nekaj občinskih svetnikov. Predsedoval je Milost, poročal pa je Al. Zei. Rekel je, da se na goriškem magistratu trati denar z nepremišljenim nakupavanjem, s potovanjem župana in starašin, s podporami uradnikov, ki hodijo na letovišča s pretvezo, da so bolni, s komisijami ter z glasovanjem pokojnine, katere stoji naravnost v nasprotju z določbami mestnega statuta. Proti takemu razsipavanju denarja se meščanstvo sicer pritožuje doma in na ulici, ali za časa volitev dvigniti glas, za to nima nikdo poguma. Tajno so sklenili penzijo 1500 K na leto udovi Venutij. Ali pa je potrebna

take podpore? Če se vpraša mestne svetnike, ki so glasovali za penzijo, zakaj so to storili, nihče ne da kategoričnega odgovora, marveč zmajajo z ramami, pravijo, da so sicer nasprotni, ali da so glasovali, prisiljeni po okoliščinah. Nekateri pravi: Odvetnik Venuti si je uničil svoj advokatski posel, ker je sprejel izvolitev županov; in ostal župan 11 let. Ali pokojni župan je vedel, kakšne so dolžnosti in časti, združene s častjo prvega meščana, torej če mu ni kazalo sprejeti jih, jih je mogel prepustiti komu drugemu. Ker pa je sprejel, je sprejel tudi posledice. Prejemal pa je 6000 K na leto, torej ni deloval zastoj, marveč je bil dobro plačan. Sicer pa njegova advokatska pisarna ni nikdar cvetela... Ali se je torej vrtirala penzija vsled zaslug, katere si je pridobil pokojni župan na upravnem polju? Ali morda radi cvetočih občinskih financ, radi vode, radi cest, radi velikih del, ki so se izvršila pod upravo pokojnega? Ne odgovarjam na to, ker nočem kritikovati delovanja mrtvega, ki ne more odgovarjati in se braniti, ali občinstvo že ve samo pravi odgovor. Govori se, da je stavil novoizvoljeni župan do starešinstva zahtevo, da mora sprejeti pokojnino v korist njegove sestre, drugače ne sprejme izvolitve županom. Če je to res, je pač težka reč, in v tem slučaju vpraša dr. Maranija, če je ta nepotizem obsežen tudi v njegovem geslu: Meno ciarle e più fatti. Vdova pa tudi na sploh ni potrebna pokojnine, ker ima zadosti prenoženja, da lahko živi s hčerjo, ne da bi bilo treba radi tega obteževati občinske finance, in če bi vstal pokojni župan iz groba, bi sam zavrnil to penzijo. — Govornik je potem dokazal s paragrafi mestnega statuta, da nima pravice niti župan do pokojnine, kaj šele njega udova. Sklenili so končno protest proti sklepu mestnega sveta gledé pokojnine županovi udovi ter utok proti sklepu na deželni odbor, in če potreba, do zadnje inštanice. Poročevalec je rekel, da ta protest je prvi proti početju občinskega sveta, ali ne bo zadnji, ker mera je polna.

Ozmerjani v cerkvi. — V nedeljo sta šli neka gospa in neka gospodična iz Gorice v Ogleju k

pridigi. Pridigal je duhovnik J. Rusjan. Ker imajo tam navado, da stojijo ob straneh natečeni, na sredi pa je prazno, sta šli dami na sredo, da se ne bosta pehali med ljudmi v gneči. Ko ju je zapazil duhovnik, jima je rekel v furlanščini, da naj se le ustavita, kaj mislita, da sta lepši, če silita tako naprej. Ker prvotno nista mislili, da bi bile te besede naperjene proti njima, sta obstali v sredi, ali tu jima je rekel razdražen, da če ne razumeta furlanski, pa jima pove po laško, da naj takoj zapustita cerkev. Dami sta odšli iz cerkve užaljeni in rdeči sramote.

Otvoritev železnice Celovec-Jesenice bo, kakor javlja „Eisenbahnblatt“, še le sredi leta 1906., morda tudi še le pozneje na jesen.

Vzoren duhovnik. — Iz dunajskih listov posnemamo, da je imel v Solnogradu po svojem pastirskem pismu znani knez in nadškof Katschthaler prefekta, ki je pravi vzor in zrcalo katoliškega duhovnika. Ime je temu znamenitemu prefektu-duhovniku Pfisterer. Živel je v knezoškofski hiši s kuharico Cilko Mollaneder. Zalotili so ju večkrat različni ljudje in tudi gojenci knezoškofjske pevske šole. Prefekt Pfisterer je tudi z gojenci pevske šole postopal uprav po zverinsko. Neki deček je imel bolezen, da je močil posteljo ponoči. Prefekt ga je na različne načine kaznoval. A bolnemu dečku ni pomagal. Zato mu je za kazen privezal okrog vratu ponoči zmocene rjuhe in tako ovit je moral iti deček v šolo. Sramotna kazen! Ko še to ni izdalo, zavezal je s špago dečka, da bi ne močil več postelje. Kake bolečine je trpel siromak-deček, si mora vsak misliti. Duhovnik in njegova kuharica pa sta se smejali svoji iznajdljivosti. Pozneje se je vse to pred sodnijo dokazalo in so bivši gojenci izpovedali vse počenjanje prefekta Pfistererja. Solnograški časopis je vse to pisal, kar smo mi napisali danes, toda nadškof Katschthaler ni takoj odstavil prefekta. Šele, ko je „Solnograški list“ pisal še več, ga je odstavil. Pfisterer je tožil urednika „Solnograškega lista“, ki pa je vse očitano duhovniku-prefektu dokazal s pričami in je bil seveda urednik oproščen. To pa še ni vse. Duhovnik Pfisterer je solnograški deželni poslanec. Njegovi volilci-kmetje so mudali po dokazanih pregrehah — zaupnico. Zares kmetje so povsod enaki. Pri nas dajejo brezčastnim klerikalnim poslanecem zaupnice, drugod pa ravnotako. In zakaj tako? Ker kmetom tako ukazujejo duhovniki. Nadškof Katschthaler je izdal nedavno pastirsko pismo, v katerem primerja duhovnike z angelji, svetniki, preroki in celo Mater Božjo. V pastirskem pismu pravi, da je duhovnik več kakor angelji, preroki, svetniki in Mati Božja. V svoji hiši pa ima prešestnika-duhovnika in rabijsa otrok. Ali je tudi prefekt Pfisterer več kakor angelji in vsi drugi nebeški stanovalci?! Razsodni ljudje, premisljajte in povejte to resnično zgod-

(Dalje v prilogi.)

je vse to zgodilo res? Torej živi res mož, ki me je na otoku kraljevsko pogostil ter odpotoval, ko sem jaz spal?“

„To je prav tako gotovo kakor lahko vidite, kako leti ta zagonetni mož na svoji mali jabti z razpetimi jadrji pred vašimi očmi čez morskovo površino. Vzemite daljnogled in skoro gotovo še spoznate svojega gostitelja sredi njegovega moštva.“

Pri teh besedah pokaže Gaetano z reko na majhno ladijo, ki je plula proti najbolj južni točki Korzičke.

Franc vzame svoj daljnogled in ga naravnava v naznačeno smer.

Gaetano se ni motil. Na zadnjem delu ladije je stal skrivnostni nepoznalec, obrnen proti njemu, ter držal v roki daljnogled kakor on. Oblečen je bil prav tako kakor sinoči in s svojim robcem mu je mahal v slovo. Franc mu vrne pozdrav na isti način.

Isti trenotek se dvigne nad zadnjim delom ladije oblak dima ter stopa višje in višje, in slaboten pok pride do Francovih ušes.

„Ali čujete?“ pravi Gaetano. „Kličite vam z Bogom!“

Mladenič vzame svoj karabinar ter ga sproži v zrak, toda brez upanja, da bi se čul ta strel preko razdalje, ki je ločila jahto od brega.

„Kaj zagledujete zdaj, Ekscelenca?“ pravi Gaetano.

„Napreč, da mi prižgete bakljo.“

„Ah, da, razumem,“ odvrne patron; „najti hočete vhod v začarani grad. Želim vam mnogo zabave, Ekscelenca, a če vas stvar veseli, vam bakljo že preskrbimo. Tudi mene je navdajala misel, ki navdaja zdaj Ekscelenco, in trikrat ali štirikrat sem storil vse mogoče, toda končno sem se odpovedal svoji radovednosti. Giovanni,“ pristavi, „prižgi Ekscelenci bakljo!“

Giovanni uboga. Franc vzame bakljo in odide z Gaetanom v jamo.

Sicer spozna prostor, na katerem se je prebudil, toda naj sveti s svojo bakljo ob vseh stenah in po vseh kotih še z večjo

bo tistim ljudem, ki ne „smejo“ brati naših časopisov. Naj tudi oni zvedo, kake uzorni ljudje so med božjimi namestniki, ki se postavljajo med angelje, svetnike, preroke in Mater Božjo, zraven pa žive s svojimi kuharicami in trpinčijo njim izročene šolske otroke! Kako je ta duhovnik ravnal z gojenci-dečki v nadškofovi hiši, smo povedali. Tu pa se nam pokaže vrednost škofijskih konviktov, katerih eden se v jeseni odpre v v. št. Vidu pri Ljubljani. Kateri oče in mati bode ta zaupala svojega sina duhovskemu prefektu, kakor je bil Pfisterer? Ako imajo slovenski starši kaj srca, naj jih svari ta slučaj in še več drugih (Fridolin v Gorici t. d.), da ne izroče svojih sinov v noben duhovski zavod in noben škofijski konvik. Posebno priporočamo ta slučaj tam, kjer farovžki ljudje love detčke za škofove zavode v št. Vidu. Le brez skrbi povejte vse te okolnosti, ki so dokazane po pričah, in se ni bati nobenih klerikalnih tožb. — „Gor.“

V politično službo je sprejet kot c. kr. namestništveni konceptni vajenec absolvirani jurist g. Josip Žnidarčič iz Renč.

V Ravnicah so imeli po dolgem času zopet enkrat ples. Radi tega je divjal tamkajšnji vikarij ter delal sitosti, in tudi v cerkvi ni dal miru. Pišejo nam o tem iz Ravnice: „Naš gosp. vikarij na dan sv. Mohorja ni imel procesije zaradi plesa, in je v cerkvi govoril dne 23. t. m., da kadar bo v Ravnicah ples, ne bo imel procesije, in tudi da ne bo pridigal več nobeno nedeljo, da bo maša brez pridige. Mi ne maramo za njegovo pridigo, ker ni vredna nič, mi je ne maramo poslušati, ker je sama politika. In dne sv. Mohorja je govoril v cerkvi, da tisti denar, katerega dobijo pri plesu, je hudičev. Denar ni hudičev, ker ima cesarsko podobo gori naslikano. Ako hoče g. vikarij, bode se lahko zaradi tega zaprt, ker denar ni hudičev, denar je avstrijski. Strašno je razsajal proti plesu, in v nedeljo 23. t. m. je tudi čital dopis iz Ravnice v „Primorcu“. Prečital ga je vpričo vsega ljudstva, in proti temu dopisu ni nič nasprotoval, ker je vse resnica. K plesu ga ni bilo, ker se je preveč dopisa zbal; zato ni prišel. Zaradi cerkve, ker je zaprta, je rekel, da to je zaradi pobožnosti. Pa v drugih cerkvah ni pobožnosti, ker so pri službi božji odprte?“

Dopisnikom pa je rekel dne 23. t. m. v cerkvi, ko je čital „Primorca“ pred altarjem, faloti!

Prosimo, g. vikarij, kakšni faloti smo mi? Mi hočemo Vam sodnijsko pokazati, da nismo faloti, kakor ste Vi govorili vpričo vsega ljudstva izpred altarja božjega, ker pred altarjem se ne sme govoriti takih besed. Izpred altarja bi se morala slišati samo beseda božja, pa ne politika. Če pa že res išče g. vikarij sovraštvo v občini, je tudi dobi, ker zdaj je skoro cela občina zoper njega razven njegovih par podrepanikov. Opozarjamo Vas, g.

vikarij, da tudi cerkev hočemo imeti odprto, če ne z lepa, pa s huda; odprta mora biti, mi se ne bomo notri kuhali v vročini!

H koncu povemo še, da je bila udeležba pri plesu obilna. Hvala vsem obiskovalcem!

Velika veselica v Prvačini. — V nedeljo bo v Prvačini napovedana velika veselica.

Vozil bo poseben vlak od Ajdovščine do Gorice: ob 10^{1/4}, zvečer iz Prvačine v Gorico: ob 11^{1/4}, iz Prvačine v Ajdovščino.

Dodatek k izkazu preplačnikov za „Učit. konvikl.“ — Preplačal je g. Fr. Čibej, c. kr. višji pisarniški načelnik, Gorica, 10 K.

O klerikalnem divjaštvu v Mirnu smo poročali v št. 33. dne 26. aprila t. l. Na Velikončni ponedeljek so hoteli onemogočiti veselico društva „Miren“. Kričali so pod oknom dvorane ter motili vsopred. Ob enem smo sporočili, da smo čuli, da je neki klerikalec napadel nekoga na cesti. „Prim. list“ je svoje mirenske „ovčice“ na to strašno zagovarjal, rekoč, da so bili izzvani, da pa niso na nikogar roke položili. Vsa stvar je prišla pred sodnijo, kjer se je pokazalo, kako lažljivo sta branila mirenske klerikalce „Gorica“ in „Primorski list“, kajti dva njuna pristaša sta bila v ponedeljek obsojena na 2 meseca, dva pa na en mesec, ker so se zoperstavliali redarju, in so mu iztrgali iz rok aretiranca A. Preleca. O tem bomo še govorili — za danes jih le vprašamo, če bodo tudi v zaporih peli: „Mi gremo naprej, mi mladi,“ in se pridružili: „Oštja, kristjani smo mi“?!

Ti junaki se pišejo: Iv. P.lec, A. Prelec, Andr. Weinberger in H. Vuk.

Promet s tujci v Švicah. — Švica ima današnji v prometu s tujci 120 milijonov kron obrata. Izdatki znašajo 76^{1/2} milj., prebitka je torej 43^{1/2} milj. Švica pa ima tudi poldrugi tisoč izbornih hotelov in gostilen s 100.000 posteljami in izda na leto 1 milijon K za reklamo.

Švica je res lepa dežela, ali naši gorati kraji in Gorenjska ne zastajajo prav nič za njo, ker se tiče prirodnih krasot in različnosti v naravi. — Ako se lotimo resno dela za povzdigo prometa s tujci, utegne prinesiti to tudi naši deželi sčasoma lepe dohodke.

Furlani in Lahi med seboj. — Laški biciklisti klub iz Červinjana je napravil v nedeljo izlet v Tržič. Ko so se nekateri teh vračali po cesti Villa Vicentina-Skodovaka domov, so se ustavili malce v kraju Capodisopra, kjer so Furlani plesali. Kakor so zagledali bicikliste, so začeli vpiti nad njimi: Fuori gli italiani! Via gli italiani, fuori i porchi itd. — Prijateljstvo torej ni posebno razvito med Lahi in Furlani!

V Rudih je pogorelo več hiš in gospodarskih poslopij, last Tomadonija in Malignanija iz Vidma. Škode je okoli 25.000 K.

Pod voz je prišel posestnik Andrej Vidrič, ko je šel s konjem v Bodrež. Konj je mlad in isker ter ga je težko držal na uzdi Vidrič. Kar je zopet skočil, Vidrič, hoté ga pridržati,

je padel z voza, pa tako nesrečno, da so mu šla kolesa čez glavo. Ostal je na mestu mrtev.

Pevski zbor, ki ne eksistuje. — Povodom tretje skupščine „Zveze slovenskih pevskih društev“ v Ljubljani smo povedali, da je bil zastopan tam pevski zbor, ki ne eksistuje. Pevskega zbora „Slov. Čitalnica“ v Gorici nima, pa je bil vendar zastopan, in „zastopnik“ tega neeksistujočega zbora je bil izvoljen celo odbornikom za Primorje. Ker je to vešt posnel tudi „Slov. Nar.“, mu piše sedaj odbor „Čitalnice“ tako-le:

„Naš pevski zbor eksistuje tako, kakor je eksistoval doslej že nad 40 let; namreč, on ima svoje pevske vaje, kadar se pripravlja za kako čitalniško veselico. Ko je ta minula, prenehajo tudi pevske vaje. To postopanje je pač čisto naravno za pevski zbor, ki sam ne tvori društva, ampak je le del „Čitalnice“, služi le tej, nastopa le pri čitalniških veseliceh in v čitalniških prostorih.“

Gledé na to omenjamo, da vé cela Gorica, da „Čitalnica“ nima več pevskega zbora. Nekdaj je res imela pevski zbor, in treba je bilo le naznaniti pevske vaje, pa so se sešli pevci in pevke, se vežbali ter nastopili. Današnji dan pa je to drugače. Desetkrat lahko naznanijo, da bodo pevske vaje, pa ne bo nobenega blizu, ker zbora ni. „Zbor“ je treba za vsako veselico posebej skupaj zbornati. In tu so velike težave, „pevovodja“ se mora truditi, da zbere z lepimi besedami nekaj pevcev skupaj in pa nekaj pevki iz „Š. doma“. Poišče znanega profesorja, nekega organista, kakega klerikalnega učitelja iz goriške okolice, kakega študenta, in če ni že drugače, mora na oder kot pevec tudi čitalniški sluga. Teško jih je zbornati skupaj, še težje izučiti, najtežje pa „oseči“ z njimi kak uspehek. Ko je konec, se tak zbornani zbor hito razkropi s pobožno željo v srei, da bi dolgo, dolgo ne bilo zopet nikake čitalnične veselice. To je „zbor“ Čitalnice! — Vrhu tega ni povedano, ali je pooblastil odbor g. M. za zastopanje ali ne. Saj vendar ni niti v odboru več, kot pevovodja je v odboru neki drugi gospod. Kako je torej s tem „zastopnikom“ čitalnične „zbora“? Da naša prvotna notica odgovarja popolni resnici, je pač s tem zadosti pojasnjeno.

Mal štrajk je nastal v tukajšnji tiskarni Palich-Obizzi. Vzrok: neizpolnjevanje tiskarskih pravil.

Radi pretepa v družini je moral v tukajšnjo bolnišnico k usmiljenim bratom 70 letni Iv. Trpin iz št. Ferjana. Sporekelse je s sinah, katere mož je prihitel nad starca ter nabil njega in še brata povrhu. Tudi brat je prišel v bolnišnico.

Levo roko si je zlomil 17 letni pekovski pomočnik A. Moderc, in sicer pri delu.

Na 14 dnij v lukajo je obsodila policija ponočno tičico Marijo Jelenc, katero sta našla redarja v rokah vojakov v mestnem vrtu.

Nov shod za laško vseučilišče. — Lahi nameravajo sklicati nov shod laških županstev in društev, na katerem bodo z nova zahtevali, da se ustanovi laško vseučilišče v Trstu.

Odpravljena naslova. — Finančno ministerstvo je odredilo, da se v bodoče opustita naslova: „davčni nadzornik“ in „viši finančni svetovalec“.

Nova vrsta poštnih uradnikov. — S. 1. oktobrom t. l. uvede poštna uprava posebno vrsto revizijskih in nadzorovalnih uradnikov, ki bodo imeli v rokah nadzorovanje pošt na železnicah.

Družba grgarskih tamburašev napravi v nedeljo popoldne dne 30. t. m. izlet v Rubije-Sovodnje. Tem povodom priredi koncert s petjem in tamburanjem, oziroma domačo zabavo na vrtu g. Ign. Hrovatina „pri mostu“. Začetek ob 4^{1/2} pop. Gostje dobrodošli. — Odbor.

Napredno izobraževalno društvo na Vrabcih - Vel. Polju vabi na plesni venček, kateri priredi v nedeljo dne 6. avgusta 1905. v Škapinovi gostilni na Vrabcih. Pri plesu svira oddelek godbe na lok c. kr. pešp. št. 97. iz Trsta. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Čisti dobicek je namenjen za nabavo društvene knjižnice. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se tem potom pozivlje do vseh onih svojih podružnic, ki še niso ugodile vodstvenemu pozivu z dne 21. junija 1905. št. 6724 s prošnjo, da blagovole čim preje uposlati izpolnjeno tisknico o svojem stanju oziroma delovanju v letu 1904. —

Ker se bode le v teh tiskanicah zaznamovano upoštevalo pri izdaji prihodnjega družbinega „Vestnik-koledarja“, opozarjamo še enkrat, da je le v interesu naših podružnic samih, ako ugrade kar najprej mogoče vodstveni prošnji.

Listnica. — G. dop. z Gorj. — Take reči treba naznaniti poprej, ne šele čez dva meseca. Torej za list prestaro. Drugič prej!

Vojna med Rusi in Japonci.

S Sahalina.

Gubernar na otoku Sahalinu Ijabunov je doposlal nastopni brzojavki. Ob 8. in pol uri popoldne 23. t. m. smo na horizontu tatarske morske ožine pri Aleksandrovsku opazili več japonskih ladij in torpedovk. Dve sta odpluli dalje v severni smeri, dočim so se ostale zbrale pri Aleksandrovsku. Od tukaj so oddale štiri strele, toda brez vsakega vspeha. Ob 11. uri predpoludne smo opazili na jugu več vojnih ladij. Druga brzojavka: Danes 24. t. m. opoludne sta se dve japonski torpedovski vsidrali ob ustju reke Arkov. Torpedovski sta obstreljevali obali ter se potem oddaljili v severnozpadni smeri. Tudi križar in štiri torpedovke, ki so se nahajale pri Aleksandrovsku, so se v isti smeri oddaljile.

pazljivostjo, ne najde ničesar razun sledov dima, kačočih, da so preiskovali to jamo pred njim že drugi. Vse to granitno zidovje preišče natančno, toda nikjer ne najde razpokline, v katero bi mogel vtakniti svoji lovski nož; na nešteti krajih se vpre ob skalo, toda zastoj. Dve uri se trudi z brezuspešnim preiskovanjem.

Končno se naveliča. Gaetanu je bil to pravi triumf.

Ko se Franc vrne na obrežje, je bilo videti jahto le še kot majhno belo točko na obzorju. Tudi s pomočjo daljnogleda ni bilo razločevati ničesar več.

Gaetano ga opomni, da je nameraval lov na divje koze, kar je čisto pozabil. Franc vzame torej svojo puško ter se napoti po otoku, a bolj kot mož, ki vrši svojo dolžnost, kakor mož, ki išče zabave. Tekom četrte ure vstrelji jedno kozo in dva mladiča. Toda te koze, ki so bile sicer plahe in urne, so bile preveč podobne našim navadnim krotkim kozam, da bi jih bil smatral Franc za divjačino.

Tudi je bil njegov duh poln mnogo važnejših mislij. Izza sinočnega večera je bil junak bajke iz „Tisoč in ene noči“, in čutil je, kako ga vleče nekaj nehote nazaj v to jamo.

Ko za vna Gaetanu, naj da speči jedno izmed vstreljenih kozličev, se vrne kljub ponesrečenemu prvemu poskusu še enkrat preiskovat jamo. Pri tem se zamudi precej časa, kajti ko se vrne, je bil kozliček že pečen in zajutrek pripravljen.

Franc sede na prostor, na katerem je sedel sinoči, ko mu je došlo tujčevo povabilo, in od tod še vedno vidi malo jahto, ki je plula hitro proti Korziki nalik galebu, ki se giblje v zraku.

„Toda,“ pravi Gaetanu, „ali mi niste rekli, da je cilj gospoda Simbada Malaga, a jahta pluje naravnost proti Porto-Vecchio?“

Ali se spominjate,“ pravi patron, „da sta ta trenotek, kakor sem vam povedal, med njegovimi ljudmi dva korziška bandita?“

„To je res. In skoro gotovo ju na obali izkra, ni res?“ pravi Franc.

„Čisto gotovo. O,“ vsklikne Gaetano, „to je človek, ki se ne boji niti Boga, niti hudiča in ki bi napravil ovinek petdesetih milj samo zato, da bi izkazal uslugo kakemu ubogemu vragu.“

„Toda s. svojo uslužnostjo bi se lahko zameril vladi dežele, v kateri izvršuje to človekoljubnost,“ pravi Franc.

„O,“ pravi Gaetano smehljaje, „kaj ga vlada briga! Smeji se ji. Naj ga le poskusi preganjati! Prvič jahta ni ladija, ampak ptič, in je ne vjame nobena fregata, in drugič se mu je treba samo pokazati na obali, in lahko ste prepričani, da najde tam samo prijatelje.“

Toliko je bilo jasno, da je gostoljubni gospod Simbad v zvezi s tihotapci in banditi na obalah Sredozemskega morja, kar je bilo za takega človeka vsekakor zelo čudno razmerje.

Kar se tiče Franca, ga ni nobena stvar več vezala na Monte-Cristo: odpovedal se je upanju, da bi razkril tajnost jame, in torej hitro zajutrekoval ter zapovedoval mornarjem, naj pripravijo barko za odhod.

Pol ure pozneje je bil na krovu.

Poslednjič se še ozre na jahto, ki je plula baš ta hip v pristanišče Porto-Vecchio.

Nato da znamenje k odhodu.

V hipu, ko se barka zgane, jahta izgine.

Ž njo izgine poslednji vidni spomin na preteklo noč in na večerjo, Simbada samega, marmornate kipe in hašiš.

Ko je plula barka že cel dan in celo noč, ob prihodnjem solnčnem vzhodu otoka Monte-Cristo ni bilo videti več.

In ko Franc stopi zopet na kopno, pozabi vsaj za trenotek dogodke, katere je doživel, ter prične misliti samo na to, da opravi v Florenci vse potrebno, kar mu je nalagala deloma uljudnost, deloma želja po zabavi, ter se združi nato s svojim tovarišem, ki ga je čakal v Rimu.

Kmalu torej odpotuje in dospe v sredo zvečer s pošto v Rim.

Stanovanje je imel, kakor je čitatelju znano, naročeno že naprej. Imel je torej samo poiskati hotel gospoda Pastrinja, kar pa ni bilo lahko, kajti gosta množica ljudstva je polnila ulice, in mesto je bilo že v onem temnem, mrzličnem šumu, ki se pojavlja pred velikimi dogodki. In Rim ima v letu štiri velike dogodke: karneval, sveti teden, praznik Gospodov in praznik svetega Petra.

Za ostali del leta se zavije mesto v svojo nemo apatijo, ki je jednaka stanju med življenjem in smrtjo, prehodu iz tega življenja v bodoče. In mesto je tedaj polno poezije, in Francu, ki ga je videl že večkrat ob takih prilikah, se je zdelo vsakokrat divnejše in fantastičnejše.

Prerine se skozi naraščajočo množico ter pride srečno v hotel. Na njegovo prvo vprašanje mu odgovorijo s krčmarsko nesramnostjo, da v hotelu de Londres zaj ni nikakega prostora. Zato pošlje gospodu Pastriniju karto ter da peklicati Alberta. Pastrini pride in prosi oprščenja, da je moral Ekselencia čakati, ozmerja svoje ljudi, vzame ciceronu, ki se je že polastil popotnika, svečo iz roke ter ga hoče odvesti k Albertu baš v hipu, ko mu pride ta že naproti.

Stanovanje, ki je bilo prihranjeno za mlada prijatelja, sta tvorili dve majhni sobi in kabinet. Sobi sta imeli okna na cesto, in zato je gospod Pastrini neizmerno hvalil njuno neprecenljivo vrednost. Ostali del nadstropja si je najel zelo bogat gospod s Sicilije ali Malte. Kateri izmed teh dveh otokov je njegova domovina, tega gospodar ni vedel.

„To je vse zelo lepo, mojster Pastrini,“ pravi Franc, „toda pred vsem bi imela za nočjo rada večerjo in za jutri in za prihodnje dni kak voz.“

„Kar se tiče večerje,“ odvrne krčmar, „se takoj izvrši vaša želja, toda kar se tiče voza...“

„Kako, kar se tiče voza?“ vsklikne Albert. „Ne šalite se, mojster Pastrini, voz morava imeti!“

Poročilo generala Lineviča.

General Linevič je dne 22. t. m. brzojavil: V okolici Hailungcena se je dne 20. t. m. naš oddelek v dveh kolonah bližal sovražnim pozicijam. Dočim je desna kolona prodirala proti sovražni fronti, je leva kolona obšla desno krilo sovražnika. Leva kolona, ki se je nenadoma pojavila ob boku sovražnika, je istega prisilila, da se je brez odpora umaknil iz vseh svojih pozicij. Mi smo zasedli sovražnikove rove. Japonci so se umaknili na utrjeno pozicijo zapadno od Julangtse.

Poročilo Roždestvenskega carja.

„Liberté“ v Parizu poroča, da je car prijel poročilo Roždestvenskega o čušimski bitki 10. t. m. Admiral navaja vzroke poraza in slika upornost vojakov Nebogatova. Admiral, ki je prišel iz bolnice, je pozval k sebi vse ruske častnike, ki so v japonskem vjetništvu, in sestavil sam poročilo.

Podrobneje poroča Roždestvenski:

Baltiško brodogradništvo je bilo slabo. Oklepna oprema je bila vsled goljufivosti tadjedelnice nedostopna. Tudi tovarne za topove so nas prevarile. Dve tretjini krogel se še razletele niso. Stroji so bili tako slabi, da so morali kotle vedno popravljati in krpati. Moštvo se je že pri Madagaskarju uprlo. Roždestvenski je bil celo primoran, nameriti svoje topove proti brodogradništvu, ki je že preje sklepnilo, udati se Japoncem brez boja. Najbolj uporni sta bili ladji „Senjavin“ in „Apraksin“, ki sta v boju signale Roždestvenskega ignorirali. Roždestvenski je odposlal torpedovko, ki je sporočila ladijam, da jih potopijo, ako se ne udeležita boja. Ko je prevzel poveljstvo Nebogatov, se ladje nanj sploh niso ozirale.

Koliko stane vojna?

Japonci računajo dosedanje vojne stroške Japonske na 4000 milijonov frankov. 300 milijonov frankov treba izplačati oškodovanim parobrodniškim družbam, 700 milijonov pa vdovam in sirotam padlih vojakov.

Japonski poslanik je že v Ameriki.

Japonski mirovni pooblaščenec baron Komura je na krovu parnika „Minnesota“ došel v Seattle in je bil od mestnega majorja oficialno sprejet. Japonski konzul mu je izročil mnogo brzojavk.

Prebivalstvo Sahalina.

Po ruskih poročilih je sedaj na Sahalinu čez 30.000 ljudi, od teh 25.000 kaznjencev, ostali so vojaki, uradniki in svobodni prebivalci. Prvi del pregnancev je dospel na Sahalin 1. 1861.; bilo jih je 80, a 1. 1880. je bilo na Sahalinu že 2400 kaznjencev.

Umobolni v mandžurski armadi.

Glavni zdravnik zdravstvenega vlaka velike kneginje Marije Pavlovne, Dukat, ki je za nekaj časa prišel z bojišča v Petrograd, poroča, da se v mandžurski armadi strahovito množe slučajni umobolani. Za prevoz umobolnih v domovino rabijo vsak teden tri vlake.

Amerika podpira kitajske zahteve.

Iz New Yorka poročajo, da Združene države podpirajo željo Kitajske, da bodi za-

stopana na rusko-japonskem mirovnem sestanku. Američani se namreč boje, da bi Japonci sklenili s Kitajsko carinsko zvezo, ki bi zelo škodovala ameriški trgovini.

Ruska portarturske ladje rešene.

Iz Tokia poročajo, da so ruske ladje v Port Arturu dosti manj poškodovane, kot so preje mislili. Rusi jih niso razstreljevali. „Bajana“ so že vzdignili, „Peresvjet“ lahko že plove z lastnim strojem, „Retvizana“ in „Pebjedo“ kmalu vzdignejo, „Pallada“ pa je tudi rešena.

Ruski odgovor na kitajske zahteve.

Rusija je odklonila zahtevo Kitajske, da bodi zastopana na mirovni konferenci, ker se imajo vršiti mirovna pogajanja le med obema vojskujočima se državama. Sicer se bo pa Rusija ozirala na vse opravičene kitajske zahteve glede njene suverenosti.

Razgled po svetu.

Križa na Ogrskem se vedno bolj poostrejuje.

Koalirana opozicija stoji na stališču, da protustavni vladi ne da ne davkov ne vojakov. Komitati so sklenili, da celo prostovoljno uplačanih davkov ne oddajo vladi. Fejervary hoče vzeti komitatom pobiranje davkov, kar bi mogel storiti le s silo. Združena opozicija je izdala manifest, v kateri pravi, da bo vodila boj do skrajnosti. Vlada ni zakonito upravičena pobirati davke, in uradniki, ki so jej pokorni, grešijo proti svojim dolžnostim. Manifest je delo katoliškega grofa Apponya. — Potem so ugibali, kako naj pokličejo rezerviste na vaje, ne da bi se bilo treba poslužiti municipijev in občin. Pozivnice se imajo dostaviti po pošti in potom orožništva. — Madjari se dobrikajo vsem Nemadjarom v ogrski polovici ter jih navdušujejo z obljubami na revolucijo. Boj se vodi silno previdno. — Na prostovoljnih davkih je sprejela državna blagajna v dobi od 1. do 15. t. m. 75.000 K, lani pa 800.000 K. Brez rekrutov se še že izheja, brez denarja pa težje! — Vse stremjenje Madjarov pa meri na resnično revolucijo. Tako težkih časov za vlado še ni bilo kmalu na Ogrskem.

Saharski cesar v Milanu. — Saharski cesar se nahaja sedaj v Milanu. S seboj ima tudi svoje konje in kamele.

Židje v Ljubljani. — Pred 30 leti je bil v Ljubljani en sam žid, sedaj jih je že blizu sto. Dva nemška žida iz Gradca nameravata otvoriti sedaj veliko trgovino v Ljubljani.

Na smrt obsojen vojak. — Vojaška sodnija v Aradu je obsodila na smrt vojaka Betko, ker je šel s sekuro proti svojemu korporalu, ki je grdo z njim ravnal.

Tujci v Opitiji. — Dne 19. julija 1905. je bilo navzočih 1328 oseb.

Nepopolnletni tat. — V Trstu so zasačili v stanovanju Granatellijevem v ulici Maiolica št. 8. pedrznega tatu 46 letnega Jurija Rupela, ki je predsedel radi tatvine že 21 let po ječah. Ko so ga zasačili, je rekel, da je mislil, da dobi kakih 200 K, a dobili so redarji njega.

Brezplačni zdravniki. — V Zurichu plača vsak prebivalec 4 franka na leto za zdravnika. To daje na leto 500.000 frankov. S to svoto plačuje mesto 40 zdravnikov po 12.500 frankov, in ti zdravniki zdravijo vsakega brezplačno.

Vilice v mesalci. — Po ukazu zdravstvenega urada imajo po mesnicah v Londonu vilice, katerih se poslužujejo kupci, ko pregledavajo meso pri nakupu. Ta pametna naredba zabranjuje kupcem prejemati meso z roko, kar je v zdravstvenem oziru velikega pomena.

Otroci — delavci. — V Londonu je okoli 55.000 otrok, ki hodijo v šolo, izven šole pa morajo delati, da kaj zaslužijo. Raznašajo časnike, nosijo jedi delavcem itd. Nad 12.000 otrok dela ob sobotah od 9 zjutraj do polnoči. Zaslužijo povprečno od 5 do 12 vinarjev na uro.

Arretirana nevarna ciganska družba. — V Novem mestu so arretirali cigansko družbo, ki je znana pod imenom Nikolič. Ta je že od leta 1882. kradla po Štajerskem, Nižjeavstrijskem in Kranjskem. Skupna škoda znaša na Nižjeavstrijskem 2351 kron, na Štajerskem 35.000 kron, na Kranjskem v 134 slučajih 23.657 kron, s tem, kar je pa pred leti storila še Hodorovičeva družba, pa znaša skupna škoda na Kranjskem 83.648 kron.

Ruski car se je sošel z nemškim cesarjem. — V nedeljo je odplul ruski car na jahti „Polarna zvezda“ v finske vode, da se snide z nemškim cesarjem. V nedeljo zvečer sta se sešla v bližini Björkoe ter se posetila. V ponedeljek zjutraj je bil nemški cesar pogoščen na carjevi jahti, na kar se je car vrnil v Petrograd.

Za sporazumljenje med Italijo in Vatikanom.

Kremonski škof Bonomelli je izdal na svoje vernike pastirski list, v katerem razpravlja o razmerju med Vatikanom in Italijo. Naglašja, da je boj, ki se že toliko časa bje med cerkvi in državo, nevaren, in da se v odločilnih krogih skoro rodi želja po sporazumljenju. „Toda ni moja stvar, tako visoko dvigniti svoje oči,“ pravi Bonomelli, kajti mi samo poslušamo in ne ukazujemo. Dovoljeno mi naj bode samo, da zakličem onim, ki z mano vred enako ljubijo domovino: Skušajmo spraviti s pota vse težkoče, da se združite obe sveti čustvi, ljubezen do vere in domovine. Ne čakajmo na oficijelni mir, ki pride, ko čas dozori, do česar pa mi nimamo vpliva; skušajmo pa skleniti trajen mir v svojem domačem, javnem, političnem in socialnem življenju. S tem vrnemo Italiji notranjo edinost, in ta edinost tvori moč, veličino in resnico. Jaz sem se vseil nove, svobodne in združene Italije in srečen, da, presrečen bi bil, da bi videl, predno zatisnem oči, kako dviga papež roke proti nebu in kliče kakor Pij IX. leta 1848.: „Veliki Bog, blagoslovi svojo Italijo.“ Nato se sklicuje Bonomelli na besede kardinala Menleuxa, ki jih je izrekel že leta 1879.: „Sedaj je čas, da se sporazumete s savojsko kraljevsko hišo. Ako pa zahtevate od vlade Rim, zahtevate od nje samomor, a samomora se ne sme zahtevati niti od sovražnika. O posvetni papeževi oblasti se ne da več govoriti; ta je že izginila za vedno in ni ene države ni več v Evropi, ki bi le zganila prst, da bi jo pa-

pežu zopet pridobila. Posvetno oblast je vam donesla vera in ker se je vera zmanjšala, odvezla se je vam posvetna oblast... Ako postavite vaš italijanski narod pred alternativo, da naj svobodno voli med narodnimi in verskimi čutili, se bo narod odločil za narodno čustvo in verska edinost bo pokopana...“

Atentat na sultana. — Na sultana se je izvršil atentat. O tem se poroča iz Carigrada 23. t. m.: Atentat povodom selamlika se je dogodil ob 1. uri 19 minut popoldne. Kake dve minuti, predno je sultan s svojim ožjim spremstvom zapustil mošejo, je eksplodirala podzemna mina pred ograjo mošeje. Med ranjenci sta tudi Mehmed paša in Kenan paša ter neki viši nemški častnik.

Eksplozija je po vsem mestu napravila velik utis. Več kočij s konji vred je bilo doslovno raztrgano na drobne koščke. Sultan je ostal popolnoma hladnokrven ter je s svojo okolico opominjal, naj bo mirna. Takoj po atentatu so strogo v vojašnicah preiskovali vse čete, ki so se vdeležile selamlika. Policija je konstatovala, da sta malo časa pred pričetkom selamlika neki gospod in gospa zapustila svojo kočijo ter se izgubila v množici. Kmalo nato je dogodila eksplozija.

Poslanstva so v soboto prejela pretilna pisma armensko-revolucionarnega odbora, v katerih se žuga z nasilnimi sredstvi.

Kmalu po eksploziji je bilo slišati tri strele iz puške, ki jih je oddal neki albanski vojak, toda ne v zlobnem namenu, ampak hotel je s tem po albanskem običaju pokazati, da je pripravljen braniti sultana. To znamenje so pa sirske vojske napačno razumeli, in da niso nekateri častniki energično posredovali, bi bilo prišlo do resnih spopadov, kar bi bilo povzročilo še večjo zmešnjavo.

„Voss. Zeitung“ poroča iz Carigrada: Neke priče atentata pravijo, da se je eksplozija dogodila na neki elegantni kočiji, v kateri sta sedeli dve osebi, navidezno Angleža. Sodi se, da ni bila vržena bomba, ampak da je eksplodiral dinamit, ki se je nahajal v kočiji. Provozničtelja atentata sta zletela v zrak skupno s kočijo.

Govori se, da je že aretovan provzročitelj atentata.

Eksplozija se je provzročila s takozvano bombo na uro; kadar poteče neki čas, eksplodira bomba. Ta pekleni stroj je bil skrit v neki ekvipaži, s katero so se prej vozili tujci. V bombi je bilo 15 klg. dinamita in mnogo korov železa. Detonacija je bila strahovita, vse šipe daleč naokoli so popokale in na mnogih hišah so razpoke. Na mestu, kjer se je zgodila eksplozija, je bomba napravila pol metra globoko jamo, iz česar se vidi, s kako silo je treščilo železje ob tla. Ubityh je bilo 23 oseb in 59 konj, ranjenih je 57 oseb, razbitih je 30 vozov. Panika v mestu je bila velikanska. Policija je aretovala že več sto oseb, a še vedno niti ne slutijo, kake ljudje so vprizorili atentat. Med prebivalstva vlada nepopisen strah.

„Ekscelenca,“ pravi Pastrini, „storiti hočem vse mogoče, da ga dobim, a to je tudi vse, kar morem obljubiti.“

„In kdaj dobiva odgovor?“ vpraša Franc.

„Jutri zjutraj,“ odvrne Pastrini.

„Kaj vraga,“ pravi Albert, „treba ga bode dvakrat plačati, to je vse. Saj vem, kako je. A da bo mir besedij: petindvajset frankov plačava za navadne dni, trideset do petintrideset za nedelje in praznike; računite k temu še pet frankov posredovalnine na dan, in več ne govorimo o tem!“

„Zelo se bojim, da gospodoma ne bode mogoče ugoditi, dasi hočeta plačati dvojno ceno.“

„Potem vprezite moj voz. Sicer je po potu nekoliko trpel, a to nič ne škoduje.“

„Ne bo mi mogoče dobiti konj.“

Albert pogleda Franca kakor človek, ki se mu je odgovorilo nekaj nezumljivega.

„Ali razumeš, Franc?“ pravi. „Da bi ne bilo dobiti konj? Poštne konje je vendar lahko dobiti?“

„Že pred trinajstimi dnevi so bili vsi oddani, in ostalo jih je le še toliko, kolikor jih je potrebno za službo.“

„Kaj praviš k temu?“ vpraša Franc.

„Pravim, če je kaka stvar mojemu razumu nepojmljiva, da se zaradi tega ne razburjam, ampak preidem na kaj drugega. Ali je večerja gotova, mojster Pastrini?“

„Da, Ekscelenca.“

„Torej večerjajva!“

„Toda voz in konji?“ meni Franc.

„Bodi brez skrbi, moj ljubi. Nikakor ne bodeva brez njih, samo ceno bodeva morala zvišati.“

In z občudovanja vredno filozofijo mladega človeka, ki se mu nič ne zdi nemogoče, dokler ima polno svojo mošnjo in nabasano svojo listnico, večerja Morcerf, leže brez skrbi spat in sanja, da praznuje karneval v krasnem vozju s šestimi konji.

XII.

Rimski banditje.

Drugo jutro se prebudi Franc prvi in takoj pozvoni.

Takoj vstopi mojster Pastrini sam.

„Torej,“ pravi triumfujoče in ne da bi ga Franc vprašal, „to sem vedel že včeraj, ko vam nisem hotel ničesar obljubiti: v celem Rimu ni voza, ki bi ga mogli najeti, namreč za zadnje tri dni.“

„Da,“ odvrne Franc, „to je za čus, ko je neobhodno potreben.“

„Kaj je?“ vpraša Albert, ki vstopi ta hip. „Ali ni voza?“

„Da, prijatelj, takoj si uganil.“

„Ah, to je lepa luknja, to vaše večno mesto!“

„To se pravi, Ekscelenca,“ odvrne mojster Pastrini, prizadevaje si, da ohrani našima popotnikoma za glavno mesto krščanskega sveta gotovo spoštovanje, „to se pravi, od nedelje do torke zvečer. Toda do nedelje vam jih je na razpolago petdeset, če jih hočete.“

„O, to je že nekaj,“ pravi Albert. „Danes je četrtek, in kdo ve, kaj vse se do nedelje še lahko zgodi?“

„Deset do dvanajst tisoč popotnikov pride v mesto, in težave se še pomnože,“ odvrne Franc.

„Prijatelj,“ pravi Morcerf, „živajva sedanost in ne greniva si pogleda v bodočnost.“

„Toda dobiti nama bode mogoče vsaj kako okno?“ vpraša Franc.

„Kje?“

„To se pač razume, da na Korzu.“

„Okno!“ vsklikne mojster Pastrini. „Nemogoče, čisto nemogoče! Le jedno v petem nadstropju palače Doria je bilo še prosto, toda najel ga je neki ruski princ za dvajset zlatov na dan.“

Mladeniča se spogledata s petimi obrabi.

„Torej, moj ljubi,“ pravi Franc Albertu, „kaj storiva? Najboljše bi bilo praznovati karneval v Benetkah. Tam dobiva, če že ne voza, pa vsaj Londole.“

„O, pri moj duši, da ne!“ vsklikne Albert. „Sklenil sem, praznovati karneval v Rimu, in to tudi storim, če bi se imelo zgoditi ne vem kaj.“

„Ha,“ vsklikne Franc, „prišla mi je krasna misel! Preoblečeva se kot netopirja ali kot prebivalca puste, in najlepši uspeh nama je zagotovljen.“

„Ali želita do nedelje voz, Ekscelenci?“

„Vraga,“ pravi Albert, „ali menite, da bodeva begala po Rimu peš kakor odvetniška pisarja?“

„Takoj izvršim vajina povelja, Ekscelenci,“ pravi mojster Pastrini; „toda opozoriti vaju moram, da bode veljal voz šest pijastrov na dan.“

„In jaz, moj ljubi mojster Pastrini,“ pravi Franc, „jaz, ki nisem najin sosed milijonar, vas moram opozoriti na to, da sem četrtič v Rimu ter poznam tozne cene za delavnike in praznike. Dava vam dvanajst pijastrov za danes, jutri in pojutrišnjem, in pri tem imate še vedno lep dobiček.“

„Toda, Ekscelenca...“ pravi mojster Pastrini in kljubuje še vedno.

„Pojdite, moj ljubi gospod Pastrini, pojdite,“ pravi Franc, „ali pa naj pride vaš affettatore, ki je tudi moj, k meni samemu. Moj star prijatelj je in za mnogo denarja me je že odrl v življenju. Nadejaje se, da me v bodočnosti lahko odere še za več, mi brezdomno zaračuni marj kakor ponujam vam. Na ta način po svoji krivdi izgubite dobiček.“

„Ne trudite se, Ekscelenca,“ pravi mojster Pastrini s smehljajem spekulativnega Italijana, ki vidi, da je premagan. „Vse mogoče hočem storiti, in upam, da bodete zadovoljni.“

(Dalje pride.)

Letovišče na Bledu. — Glasom „Letovskega lista zdravniška Bled“ je došlo od 13. do 19. julija 1905. na Bled 372 letoviščarjev.

Koliko zaslužil ruski delavec? — Ruski list „Novoje Vremja“ piše, da delavski plače v Petrogradu niso tako male, kakor pripovedujejo razni neprijatelji slovanstva. V Petrogradu so tovarne, kjer služi delavec na dan 3 do 4 in pol rublje, to je 8 do 12 kron, ako je izvežban v svojem poslu. Navaden delavec služi po 1 rubelj na dan (= 2 K 70 stot.). Ako je delavec vsaj nekoliko izvežban, zasluži lahko 2 do 3 rublje.

Zabranjena glagolica v Boki Kotorski. — Poročajo, da je bil kotorski škof Uccellini toženi v Rim, ker je za praznik sv. Cirila in Metoda dovolil staroslovensko mašo. Radi tega je bil od papeža pozvan na odgovor in je glede maše došla iz Rima stroga prepoved.

Jesanski manevri nemškega brodarja. — Na cesarjev ukaz se jesenskih manevrov vdeležijo 15 oklopnih in križark ter 40 torpedovk; skupno 66 vojnih ladij.

Kongres zemstva v Moskvi. — V soboto je bil zaključen kongres zemstva in mest. Kongres je soglasno zavrgel Baliginov načrt ustave. Z ogromno večino je bil sprejet drugi načrt, ki ga je izdelal odsek zemstva in ki je bil dne 19. t. m. priobčen v listu „Ruskija Vjedomosti“. Ta načrt odgovarja bolj zahtevam ljudskega zastopstva v zapadnoevropskem smislu, in daje državnim dumi približno take pravice kakor jih ima nemški državni zbor. Kongres je na to sklenil, da vzame v svoje roke vodstvo volitev za državno dumo ter da bo po možnosti vzgajal ljudstvo do politične zrelosti. S sklepom miru se kongres ni bavil. Največji plod zasedanja kongresa je pa proglas na narod, v katerem podaja kongres svoje politično stališče in svoje razumevanje položaja. Ta proglas bodo organi in agentje zemstva razširjali med narod, čeravno je malo verjetno, da to vlada dopusti. Na jesen se bo baje vršil nov kongres, ki bo nadaljeval zapričeto delo. Na sedanjem kongresu je radikalnejša stranka imela odlično premoč.

Agitacija za glagolico v Dalmaciji. — Rimski konferenca je zanetila z nova agitacijo za glagolico v Dalmaciji. Na praznik sv. Cirila in Metoda je bila v Spletu pomembna demonstracija za glagolico. Pri maši v staroslovenskem jeziku v frančiškanski cerkvi je bilo ogromno občinstva. Na prošnjo za dovoljenje, da se sme čitati maša v staroslovensčini, ni prišel nikak odgovor, molčanje pa se je smatralo za privoljenje. Po maši je bila v mestnem gledališču velika manifestacija za glagolico. Župan Milič je govoril v navdušenem govoru o pravici naroda do staroslovenske liturgije. „Predsodki in politični uplivi, tako se zdi, hočejo zatamniti pravico; ali eventualna odločitev, ki bi se storila z napačnega stališča, da je glagolica privilegij posameznih cerkva in ne pravo celega naroda, ne preživi sedanjega namestnika Kristusovega... Hrvatski narod bo znal varovati svoje pravice, tudi če ni potrebe, da pride do razkola.“ — Tako se čuje beseda šizma, razkol, in sicer iz ust tako resnega in previdnega moža, kakor je župan v Spletu. Pred letom je bil dan lajkom svet, opustiti agitacijo, ker skofje že sami rešijo to vprašanje. Ali odkar je znano, da rimska konferenca ni dala glagolici pristojećih ji pravic, marveč je še utesnilo njeno veljavo, bogibanje vedno močnejše. Splet je pričel.

Hoja po vodi. — Dunajski listi poročajo, da je iznašel neki Dunajčan po imenu Kirchmayer materijo, ki se ne potopi ter ki ne pripušča vode. Napravil je obuvalec iz te materije ter je z njim celi dve uri korakal po Dunavu tako, da se vsi gledalci, katerih je bilo na tisoče, niso mogli prečuditi. Plesal je celo po vodi valjček, kakor v kakem salonu. Ponudilo se mu je več kapitalistov, da najda patentirati svojo iznajdbo, drugi pa so mu priporočali, naj gre z njo v Ameriko.

Glasba.

„Kolo“. — Zbirka hrvatsko-slovenskih moških zborov. — Pod tem naslovom je izšel v Zagrebu v Dionički tiskarni lep zbornik hrvatskih in slovenskih pesmij. Ta zbornik je razpravil nadaljevanje onega iz leta 1894. Zbornik obsega dolgo vrsto moških zborov. Med slovenskimi skladatelji so zastopani v imen: Hajdrih, Ipavec, Jenko, Nedved, Vilhar, Aljaž, Ferjančič itd. Zbirka je prav lepa in priporočila vredna. Cena obsežni lepi knjigi K. Naročila sprejema „Knjižara Dioničke tiskarne v Zagrebu“.

RAZGLAS.

Podpisana si usojata naznanjati, da smeta počenši s 1. avgustom tek. leta — vsled pridobljene koncesije od obrtne oblasti — sprejemati vsa naročila

električne luči in gonilnih naprav,

kakor tudi vsa popravila spadajoča v to stroko.

Z ozirom na dolgoletno vežbanje pri najboljših tvrdkah te stroke (Schuckert, Siemens & Halke) pričakujeta da, se bode slavno občinstvo ravno tako zapupno obračalo na podpisanece kakor doslej ter zagotavljata solidno in ceno izvršitev vsakega naročila spadajočega v našo stroko.

Sprejemata cenj. naročila ter dajata razna pojasnila

spoštovanjem udana

Ivan Potočnik & A. Hügel

Mehanična delavnica.

Vpeljava plina, vode in električne luči.

V Gorici, za vejašnico štev. 13.

A. vd. Berini - Gorica

Šolska ulica št. 12

velika zaloga oljkega olja

prve vrste

najboljših tvrdk iz 'stre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.
Prodaja na drobno: K - 64, -72, -80, -88, -96, 1'12, 1'20, 1'36, 1'44, 1'60, 1'80, 2'

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštno prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne vporabe olja; po vporabi se spet zamenja s polno

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in svež.

Cene zmerne.

Ruske knjige v izvorniku.

Podpisani knjigarni se je posrečil nakup večje zaloge ruskih knjig v izvorniku. Knjige so docela nove. Izvirna cena je K 2'40, — podpisana pa jih prodaja le po K 1'60. Te knjige so:

1. Peterburgskije Tumani, I. del.
2. II.
3. „Pered čem — to?“ Roman in „Trup“ povest.
4. „Iz Trjasini na Dorogu.“ Roman.
5. „Zvezda“ (Potepenko) — in „Žena“ (Čehov).
6. in 7. „Bezmoljirije neba“, roman.

Slovanska knjigarna

A. Gabršček v Gorici.

ZBORI

moški in mešani.

ŠEST MOŠKIH ZBOROV, uglasbil Anton Nedved. 1. Pevčeva molitev. — 2. Ljubezen in pomlad. — 3. Lahko noč. — 4. Planinsko dekle. — 5. Popotna pesem. — 6. Pri poroki. (G. M. 1889.) K 1'10.

OSEM MOŠKIH ZBOROV, uglasbil Anton Nedved. 1. Zastaveniška (kantata). — 2. Ponočni pozdrav. — 3. Ne zabi me. — 4. Podoknica. — 5. Ko gledam ti v oči. — 6. Dekletu. — 7. Nagrobna pesem. — 8. Avstrija moja. (G. M. 1891.) K 1'10.

SEDEM MOŠKIH GLASOV, uglasbil P. Hugolin Sattner. 1. Zjasni zvezde mu temné! — 2. Kakor nekdanj (čvetospev). — 3. Pogled v nedolžno oko. — 4. Za dom med bojni grom. — 5. Zdravljica. — 6. Veseli zbor. — 7. Na planine (Partitura s štirimi glasovi). (G. M. 1894.) K 2'50.

NA VRELU BOSNE. Velik moški zbor. Uglasbil F. S. Vilhar. (G. M. 1900.) K 1'60.

NAPEVI ZA ČVETERO IN PETERO MEŠANIH GLASOV, zložil P. Hugolin Sattner. 1. Nazaj v planinski raj. — 2. Po zimi iz šole. — 3. Studenčku. — 4. Majniku v pozdrav. — 5. Detatu. — 6. Opomin k petju. (G. M. 1888.) K 0'70.

NAPEVI ZA 4 IN 5 GLASOV, zložil Anton Nedved. 1. Oblakom. — 2. Na goro. — 3. Nazaj v planinski raj! (G. M. 1887.) K 0'70.

NAPEVI ZA 4 IN 5 MEŠANIH GLASOV, zložil Anton Foerster. 1. Ah, ni li zemljica krasna? — 2. Domovina. — 3. Naše gore. (G. M. 1887.) K 0'70.

TRIJE MEŠANI ZBORI, uglasbil Anton Nedved. 1. Naša zvezda. — 1. Veseli pastir. — 3. Vjoličin vonj. (G. M. 1891, XXII.) K 1'10.

TRIJE MEŠANI ZBORI, uglasbil Stanko Pirnat. 1. Naša zvezda. — 2. Bog je moj ščit. — 3. Oblaku (6-glasen mešan zbor). (G. M. 1898, XXVIII.) K 1'30.

DVA MOŠKA IN DVA MEŠANA ZBORA. 1. Občutki, moški zbor s samospesov za bariton, zložil Jakob Aljaž. — 2. Pomlad in jesen, moški čvetospev, zložil Stanko Pirnat. — 3. Kitica, mešan čvetospev, zložil Anton Foerster. — 4. Žalost, osmeroglasen mešan zbor, zložil Stanko Pirnat. (G. M. 1895, Partitura s 6 glasovi.) K 3'10.

DVA MEŠANA ZBORA, uglasbil P. Hugolin Sattner. 1. Vrba. — 2. Naša pesem. (Partitura in glasovi.) (G. M. 1898, XXIX.) K 1'30.

VZPOMLADNA PESEM, velik 1. šan zbor, uglasbil Stanko Pirnat. Partitura in glasovi (G. M. 1898, XXVII.) K 2'10.

LJUBICA. Mešan zbor, zložil Anton Foerster. (Partitura in glasovi.) (G. M. 1894, XXV.) K 1'70.

VENEC VODNIKOVIH IN NA NJEGA ZLOŽENIH PESMIJ, za moški, mešani zbor, samospes, — s klavirjem. Druga izdaja. Uglasbil Anton Foerster. (G. M. 1894.) K 2'10.

MAT. HUBAD. a) Slovenske duhovne pesmi iz 16. in 17. stoletja. (Mešani zbori.) — b) Slovenske narodne pesmi. — 1. Rožmarin. — 2. Sem slovenska deklica. — 3. Srečno, srečno ljubca moja. — 4. Čukova ženitev. — 5. Bom šel na planine. — 6. Potrkan ples. (Mešani zbori. Partitura in zbori.) (G. M. 1900, XXXI.) K 3'20.

SLOV. NARODNE PESMI, harmonizoval in za koncert priredil Mat. Hubad. 1. Stoji, stoji tam Beligrad. — 1. Ko b' sodov ne b' lo. — 3. Zmiraj vesel. — 4. Lovska. — 5. Je pa davi slan'ca padla. — 6. Prišla je miška. — 7. Luna sije. — 8. Brateci veselji vsi. — 9. Ljubca povej, povej! — 10. Škrjanček poje, žvrgoli. (G. M. 1894.) K 2'50.

SLOVENSKE NARODNE PESMI, za koncert priredil Stanko Pirnat, besede uredil prof. Ant. Štrif. 1. Milično slovo. — 2. Delaj, delaj dekle pušljice. — 3. Bom šel na planince. — 4. Na Gorenjskem je fletno. — 5. Po noč' budin. — 6. Kak lušno je po let'. — 7. Bog je stvaril zemljico. — 8. Kadar boš na rajzo šel. — 9. Zvedel sem nekaj novega. — 10. Kukavica. — 11. Glej, glej, kak' mimo gre. — 12. Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Večinoma so mešani zbori. (Sch.) K 2'40.

33 MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV, uredil Matej Hubad. — To je velik zbornik dovršenih večjih ali manjših skladb, primernih za vse možne prilike. (G. M. 1903.) K 8'20.

JADRANSKI GLASOVI. Zbirka moških zborov in čvetospevov, zložil Anton Hajdrih. 1. Slava Slovencev. — 2. Mladini. — 3. Cerkvica. — 4. Pod oknom. — 5. Lahko noč. — 6. Slovo od lastovke. — 7. Jadransko morje. — 8. Nisem Nemeec, dekle lepo. — 9. V tihli noči. — 10. Pri oknu vsa molče slonela. — 11. Zagorski zvonovi. — 12. Mornarjeva tožba. (G. M.) K 3'10.

GORSKI ODMEVI. Zbirka moških zborov in čvetospevov, uglasbil Janez Laharnar. 1. Mi vstajamo. — 2. Moja domovina. — 3. Bratje, v kolo se vstopimo. — 4. Napitnica. — 5. Slovan na dan. — 6. Lovčovo slovo. — 7. Z vncem tem ovenčam Slavo. — 8. Vinski hram. — 9. Dijaška. — 10. Naša zvezda. — 11. Lahko noč. SLOV. NARODNE PESMI (mala oblika).

1. Zbirka Malenšek-Gerbič, 17 pesnij (G. M.) K 0'24.
2. Martin Bajuk, 35 pesnij. (G. M.) K 1'—
3. Janko Zirovnik, a) I. zvezek, 50 pesnij, vezano K 1'20 b) II. zvezek, 30 posnij K 1'—

Slovanska knjigarna

A. GABRŠČEK v Gorici

Išče se

učenca

za knjigarno in trgovino z muzikalijami in umetninami.

Ponudbe na:

Goriška Tiskarna A. Gabršček.

„Narodni kolek“

koleke, pošne znamke in vse pošne vrednostnice prodaja

knjigarna

A. GABRŠČEK.

Naznanilo in zahvala.

Vsled ošpic tri tedne pred smrtjo, katero je vzročila neusmiljena meningitis, nama ni bilo dovoljeno, da bi prepeljali zemske ostanke najine srčno ljubljene

DANICE

v rodbinsko grobnico v Solkanu. Zato so shranili najinega ljubljence v mestni grobnici, dokler ne bodo odstranjene sedanje ovire. — V bridkih dneh med boleznijo in ob smrti najinega srčka so nama bili v tolažbo dokazi sočutnih prijateljev in znancev. Zahvaljujemo zatorej tem potom vse č. gospe in dame, ki so oddali svoje sožalne posetke ali nama poslali pismene izraze svojega sočutja na prebridki izgubi, ki je tako strašno posegla po najini rodbinski sreči. Zahvaljujemo g. dr. Breclja, ki je z občudovanja vredno vnemo in skrbnostjo sledil razvoju bolezni ter storil gotovo vse, kar je bilo v človeških močeh mogoče storiti, in ki je bil med boleznijo in po smrti najin tolažnik in pomočnik.

V GORICI, 25. Julija 1905.

Andrej in Ivanka Gabršček.

Anton Ivanov Pečenko - Gorica

TEKALIŠČE JOSIPA VERDIJA št. 28.

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in rozišilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna.

Zaloga piva

tovarne G. Auersjavih dedičev v Ljubljani in plzenskega piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Mošans“ pivovarne.

Zaloga ledu, karerega se odaja 1: na debelo od 100 kg naprej.

Odlikovana pekarija in sladčičarna.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu v (lastni hiši.)

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prodaja tudi različne moke.

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in tuja vina. Izvirno pilzensko »prazdroj«-pivo.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Glus. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča goriške plnce, potlice itd.

A. Cigoj & Nemeč,

veletržca z vini

v Gorici, Magistratna ulica šte. 1,

toplo priporočata svojo zalogo pristnih belih vipavskih in briskih ter črnih istrskih vin.

Cene zmerne, postrežba točna.

Papir za smotčice

(cigaretc.)

Na drobno in na debelo so vedno na razpolago te vrste:

Abadie (riz in laily) — Aida — Aristocratique — Club — La Fleur — Job — Rival — Regal.

Zaloga higijeniških „Rossijskih giljz“ iz Odese, pa tudi drugih vrst, za izdelovanje smotčic. — Medena cevka za izdelovanje smotčic.

Prekupcem izdaten popust.

Knjigarna in papirnica
A. Gabršček v Gorici.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

V svojem „Trgovskem Domu.“

TELEFON št. 80.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, — večje, stalno naložene najmanj na jedno leto, po dogovoru. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez iz gube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. decembra 1904:

Deleži: a) podpisani	K 1.058.400
b) vplačani	319.684
Dana posejila	1.901.302
Vloge	1.991.340

Ako hočete zares

kupiti, vedno solidno in lepo blago po primerno nizkih cenah in se ne pustiti samo radi nizkih cen slepiti, Vam morem s prepričanjem zagotoviti, da se blagovolite obrniti zaupno, v Vašo popolno zadovoljnost, ob vsaki potrebi do domače tvrčke

J. ZORNIK - Gorica
sedaj Gosposka ulica št. 10.

ki nudi največjo zalogo vedno zadnjih novosti krasnih okraskov za obleke perila in ovratnice za gospode, solčnikov, dežnikov, svil, modercev, predpasnikov, pasov itd.

Zaloga vseh potrebščin za g. šivilje in krojače.

Hočete dolgo živeti

Da se radovati svojega zdravja! Da pa to dosežete, morate skrbeti za zdrav želodec in za urejeno prebavo. Vsakemu, kdor si je pokvaril ali pa prehladil želodec z neprebavljivimi, provročni ali premrzlimi jedili pomaga gotovo

Germanova življenska esenca,

katera se da uspešno uporabljati pri: pomanjkanju teka, oslabelem želodcu, napenjanju kolcanju, zgagi, slabostih, glavobolu, omotici, k-čih, zaprtosti in zapečenosti, hemoroidah (zlata žila). Po preobilih obedah, posebno po mastnih in težko prebavljivih jedilih, odstrani omenjena esenca pritisk in b. lečino, pospešuje tek, v-leđ česar pripomore v veliki meri k vzdrževanju in hranitvi telesa. S tem da izloča vse pokvarjeno sokove iz telesa, čisti tudi našo kri in ima med vsemi enakimi sredstvi prednost radi svoje absolutne neškodljivosti tudi po dolgotrajni uporabi, ker je pripravljena iz najfinejših in najboljših rastlinskih sokov, ker ima prijeten grenkoaromatičen okus tako, da jo radi zauživajo celo občutljive osebe ženske in otroci. Germanova življenska esenca naj bi ne manjkala kot pravo ljudsko in domače sredstvo v nobeni hiši, ker nas obva uje večkrat re-nih boleznih tam, kjer nimamo koj pri rokah zdravniške pomoči. Pri kupovanju zahtevaj vedno „Germanovo življensko esenco“ iz lekarn „Pri črnem orlu“, v Belovaru, ker je še polno sredstev z enakim imenom toda n'kakor ne z isto vrednostjo. Kot znamenje pristnosti nosi vsaka steklenica zavita v zelenem kartonu polno ime firme: lekarna „Pri črnem orlu“ K. German v Belovaru (Hrvaško), kamor naj se pošiljajo tudi vsa poštna naročila. Cena steklenice je K 1'4', po pošti se pošiljajo najmanj tri steklenice. Za-itek stane 40 vinarjev pri poštnem povzetju, pa tudi če se naprej pošlje dotično svoto. Naslovi bodijo to čuo pisani. Poja nila na vprašanja, p-ospekti in navodila k uporabi zastavlj.

Germanovo življensko esenco priporočam kar najtopleje trpečemu človeku ker sem se prepričal na sebi in tudi na mnogih mojih faranov, katerim sem iste priporočil. o najboljšem njenem uspehu Edmund Medvedti, župnik v Troj tvu (Hrvaško).

Poročam Vam, da sem poskušaval z različnimi sredstvi, toda nobeno ni imelo istegavpliva name kot Germanova življenska esenca. Andreas Žizok, Sv. Ana.

Prosím zopet za osem steklenic življenske es-ence, katero hočem priporočati vsem onim, ki boleljajo želodec. Čutim, kako se mi vrača vedno bolj zdravje. Polonica Haber v Semriaehu pri Peggavau

Največja zaloga slik

v modernih in antiknih okvirjih, — umetniške vrednosti. — Slike prvih slovanskih slikarjev. — Nabožne slike slovečih slikarjev. — francoske, angleške in ameriške gravure velike umetniške vrednosti v okvirjih po želji odjemnikov.

Razstava slik v I. nadstropju, v prostorih tiskarne.

Knjigarna in trgovina z umetninami

A. Gabršček v Gorici.

